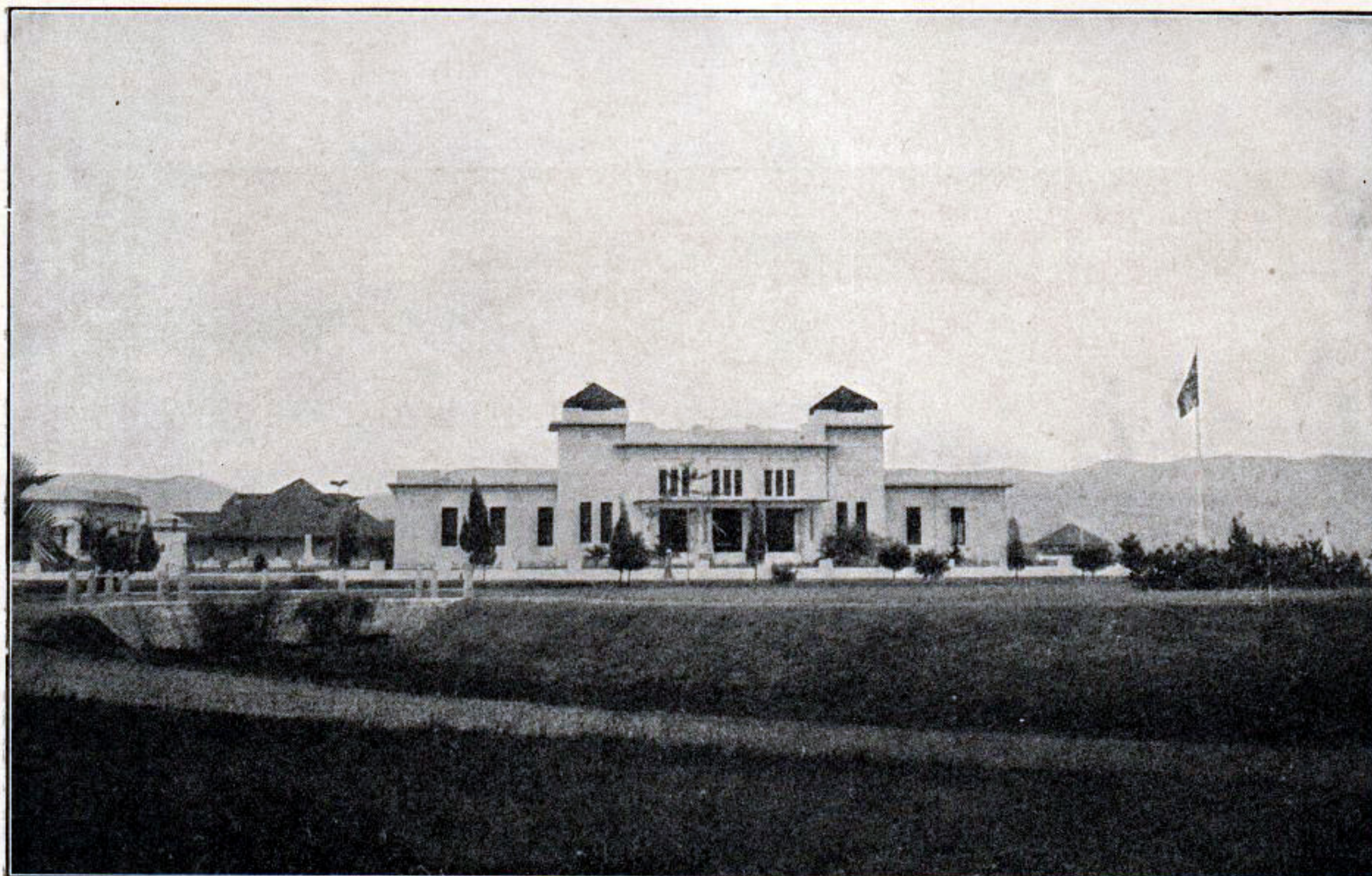
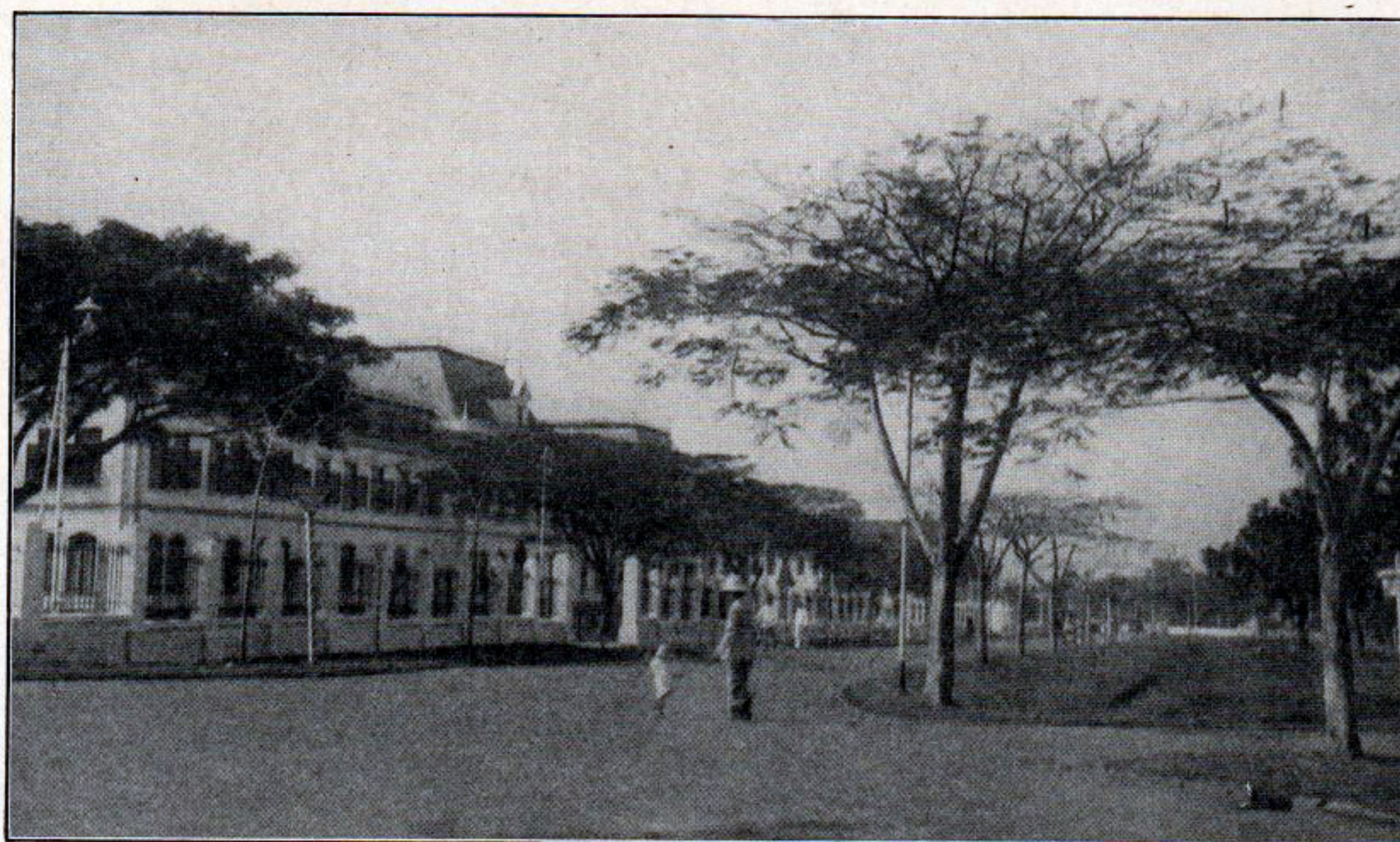

112. WONING VAN DEN LEGERCOMMANDANT TE BANDOENG.
112. ISTANA TOEAN BESAR LEGERCOMMANDANT DI-BANDOENG.

113. DEPARTEMENT VAN OORLOG TE BANDOENG.
113. GEDOENG DEPARTEMÉN PEPERANGAN DI-BANDOENG.

112/113. Al is het leger van Nederlandsch-Indië maar klein, het heeft toch een belangrijke taak te vervullen in vredes- en oorlogstijd. Omdat in geval van een buitenlandschen aanval de laatste verdediging van Java zich tot de Bandoengsche hoogvlakte zou bepalen, zijn het Departement van Oorlog, de woning van den legercommandant, belangrijke legerwerkplaatsen, garnizoenen en hospitalen daarheen overgebracht. Zie no. 119.

112/113. Biarpoe bala tentera Hindia-Belanda ini tidak terlaloe banyak, tetapi tjoekoeplah rasanja akan pendjaga pada waktie damai maoepoe waktie perang. Telah ditentoean bahwa manakala ada moesoeh dari loear, maka tempat mempertahankan p. Djawa ini hingga sampai ditanah tinggi Bandoeng; sebab itoe Dep. Peperangan, istana Legercommandant, pabrik memboeat sendjata, tangsi besar dan roemah sakit militér dipindahkan ke Bandoeng semoeanja. (Lihatlah no. 119).

114. FORT ORANJE TE TERNATE.

Overal, waar de Compagnie zich vestigde, bouwde zij zulk een fort, waarbinnen het bestuur en het garnizoen gevestigd waren. Eerst later werden ook woningen buiten de forten gebouwd, doch het garnizoen bleef dan gewoonlijk in het fort en is daar zelfs op sommige plaatsen nog.

114. BENTÉNG ORANJE DI TERNATÉ.

Dimana-mana tempat Koempeni diam, tentoe diboeat disitoe soeatoe bénténg oentoek tempat tinggal pembesar² dan soldadoe. Achir² ada djoega roemah diboeat diloea bénténg, tetapi soldadoe biasanja diam dalam bénténg djoega; sekarang poen masih ada pada setengah tempat.

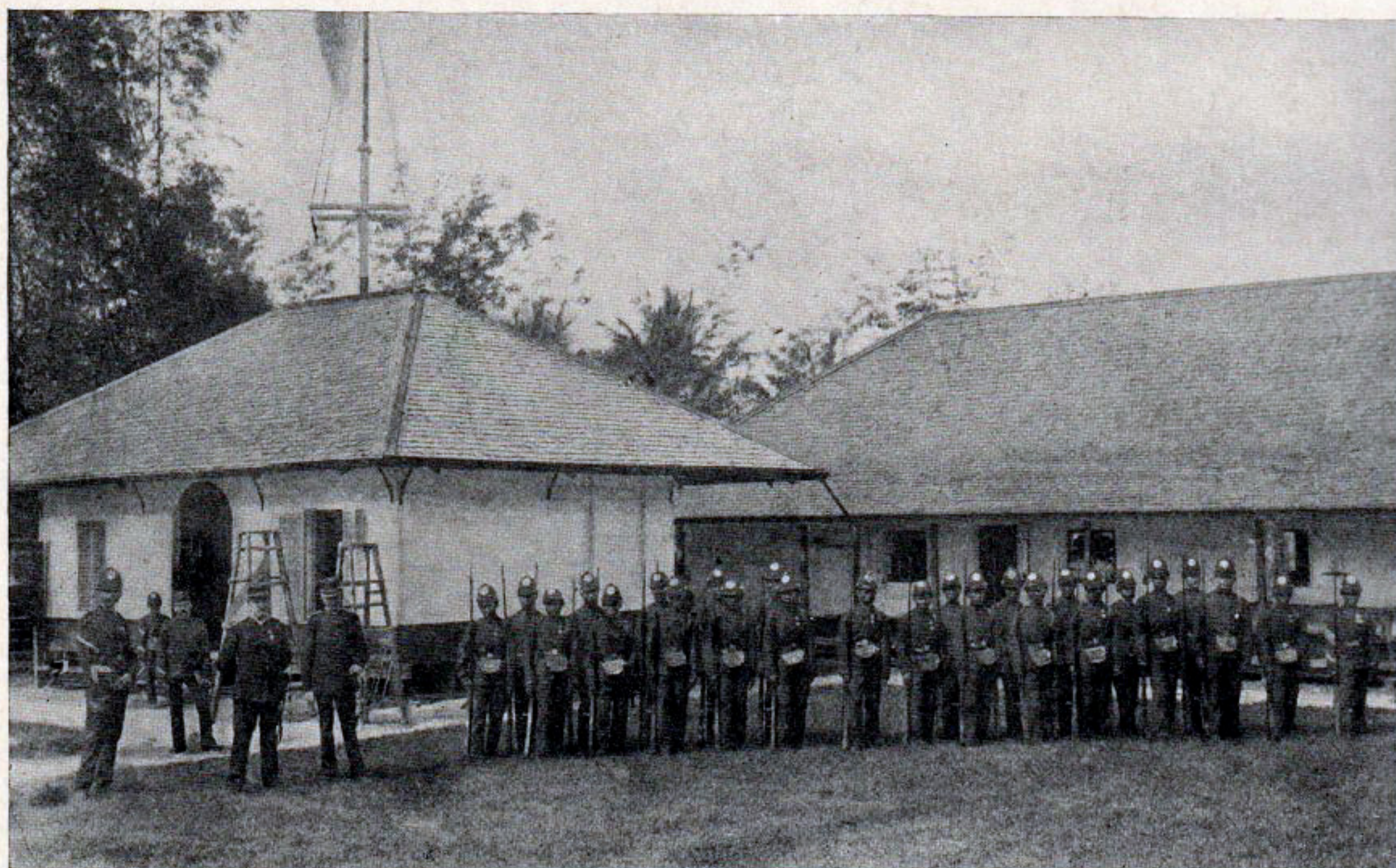

115. HET KRUIHUIS VAN HET FORT VICTORIA TE AMBON.

Zoo is het fort te Amboina (zie no. 79) nog altijd de zetel van het garnizoen aldaar. In de Molukken vindt men nog vele, meest verlaten en vervallen forten en fortjes uit de eerste tijden der Compagnie.

115. ROEMAH TEMPAT SENDAWA PADA BÉNTÉNG VICTORIA DI AMBON.

Bénténg di Ambon (lihat no. 79) sampai sekarang masih mendjadi kediaman soldadoe. Di. p.p. Moloko banjaklah bénténg dan bénténg ketjil boeatan Koempeni, jang soedah dibiarkan roesoek sadja.

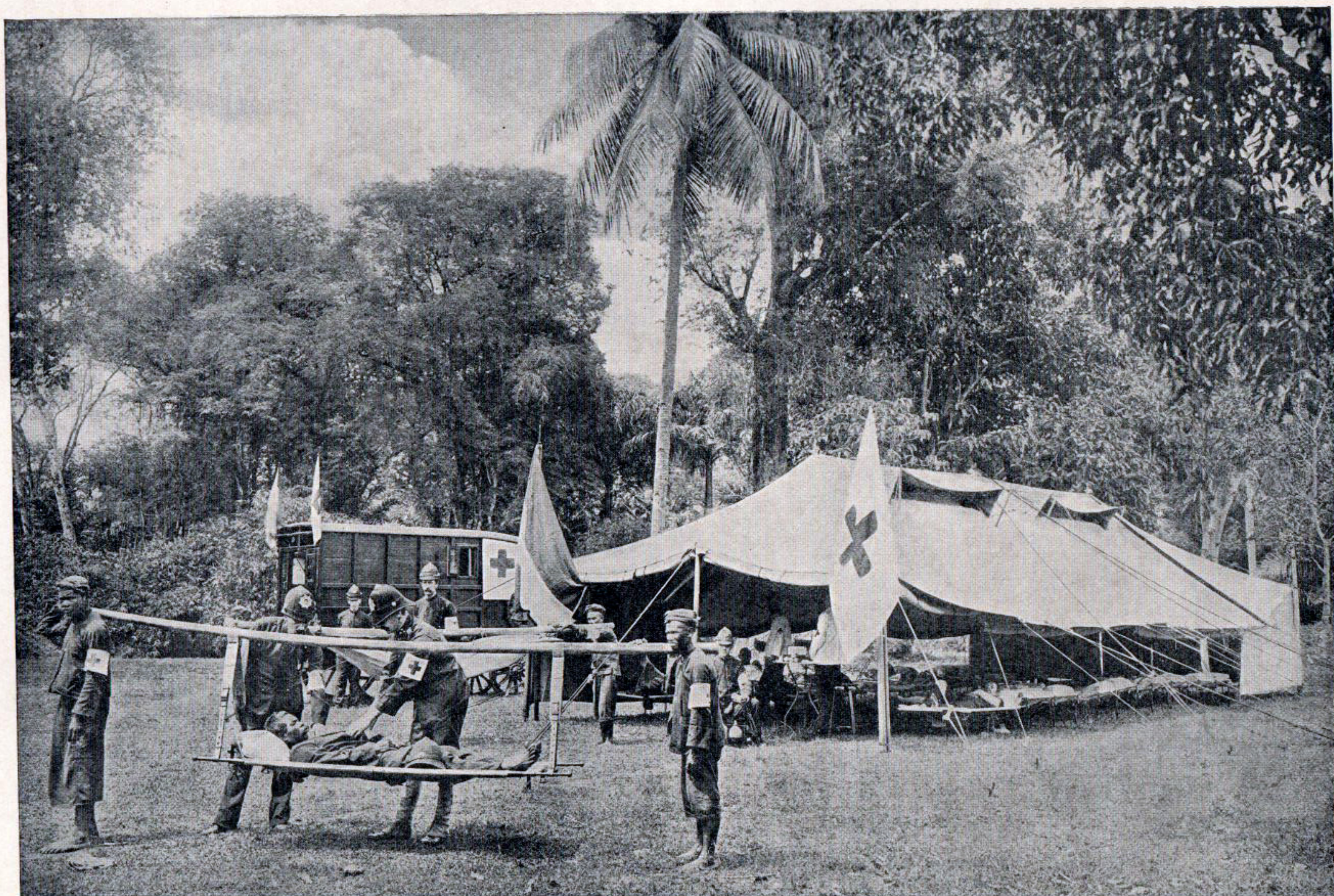

116. KLEINE BÉNTÉNG IN DE BUITENGWESTEN.

Tegenwoordig bouwt men geen forten meer voor de garnizoenen, doch ter beveiliging tegen mogelijke overvallen worden de kampementen van de troepen dikwijls door prikkeldraad omgeven. Zulke kampementen noemt men gewoonlijk nog met den ouden naam bénténg.

116. BÉNTÉNG KETJIL DITANAH SEBERANG.

Sekarang tiada lagi didirikan bénténg oentoek kediaman soldadoe. Akan penolak kalau² ada ganggoean, maka pekarangan roemah soldadoe itoe berpagarkan kawat berdoeri-doeri. Itoepoen sekarang masih biasa diseboet bénténg djoega.

117. EEN VELDHOSPITAAL.

Zeer veel zorg wordt besteed aan den gezondheidstoestand der militairen, zoowel in het garnizoen als te velde. De officieren van gezondheid zijn op menige plaats de eenige geneeskundigen en verzorgen zoowel de zieke militairen als de burgerlijke Europeesche en Inlandsche bevolking.

117. ROEMAH SAKIT DALAM PEPERANGAN.

Keséhatan orang militér amat dipelihara benar², baik dalam tangsi, maoepoen dalam peperangan. Pada setengah tempat kadang² dokter² opsir itoe boekan memelihara orang militér jang sakit sahaja, tetapi orang préman Belanda dan Boemipoetera poen djoega.

118. AMBONSCHÉ MILITAIRES IN MARSCHTENUE.

Het grootste gedeelte van het Ned.-Indische leger bestaat uit Inlanders en onder deze zijn veel Amboineezen en Manadoneezezen als flinke militairen bekend. Hun ideaal is „maréchaussée” te worden; voor het werk van dit deel van het leger zijn zij zeer geschikt.

118. MILITÉR BANGSA AMBON, MEMAKAI PAKAIAN PERDJALANAN.

Sebahagian besar bala tentara ditanah kita ini: soldadoe Boemipoetera. Dalam antara meréka itoe orang Ambon dan Manadolah jang masjhoer gagahnja; kesoekaannja mendjadi marsosé; mémang amat tjakap meréka itoe dalam bahagian itoe.

119. ARTILLERIE-CONSTRUCTIE-WINKEL TE BANDOENG.

In 1808 werd te Soerabaja opgericht een „generaal atelier van constructie voor de armee in Indië”. In 1921 en '22 werd deze Artillerie-Constructie-Winkel overgeplaatst naar Bandoeng. Er wordt gemaakt en hersteld wat voor leger, vloot, fortificatie, huisbouw enz. noodig was (zie no. 112/113).

119. GEDOENG TEMPAT MEMBOEAT SERBA-SERBI SENDJATA DI-BANDOENG.

Pada t. 1808 di-Soerabaja diadakan gedoeng ini, diseboetkan orang „bingkil”; pada t. 1921 dan 1922 bingkil ini dipindahkan ke-Bandoeng. (Lihatlah no. 112/113).

120. ARTILLERIE-CONSTRUCTIE-WINKEL TE BANDOENG: GIETEN.
Deze werkplaats is een der grootste nijverheidsinrichtingen van Ned. Indië geworden. De particuliere fabrieksnijverheid te Soerabaja was vroeger met deze inrichting verbonden. Duizenden Inlanders zijn er bekwame vaklieden geworden. Alle machines worden electrisch gedreven; de stroom wordt geleverd door het Gewestelijk Electrisch Bedrijf voor Bandoeng en Omstreken.

120. BINGKIL DI-BANDOENG. ORANG TENGAH MELEBOERKAN BESI.
Bingkil ini paberik jang terbesar di-Hindia ini. Beriboe² orang negeri beladjar pertoeangan jang pandai disini. Segala perkakasnja dipoetarkan atau didjalkan djalaran lesterik.

121. PATROUILLE IN OREMBAAI AAN DE ZUIDKUST
VAN WEST-CERAM.

Niet alleen in de wildernissen, in moeilijke gebergten, in moerassen hebben de troepen dikwijls te ageeren, maar ook in vaartuigen op snelstroomende rivieren, in kreeken en aan weinig bezochte kusten. In de Molukken heeten de kleine zeil- en roeivaartuigen voor personenvervoer „orembaai”.

121. SOLDADOE MERONDA DENGAN OREMBAAI
PADA PANTAI SELATAN P. SÉRAN-BARAT.

Soldadoe itoe boekannya tjoema disoeroeh bekerdja didalam rimba, dipergoenoengan jang terdjat dan dipaja-paja sadja, tetapi berperahoe djoega disoengai jang deras aroesnja dan dipantai² jang djarang didatangi orang. Di Moloko perahoe ketjil oentoek penjeberangkan orang itoe diseboet *orémbaai*.

122. SOLDATEN-LIJFWACHT VAN DEN SULTAN VAN JOGJA.
122. PERDJOERIT PENGAWAL SERI SOELTAN DI-JOGJAKARTA.

123. MILITAIR VERTOON VAN DES SULTAN'S TROEPEN.
123. BARIS PERDJOERIT SERI SOELTAN DI-JOGJAKARTA.

122/123. De Soesoehoenan van Soerakarta en de Sultan van Jogjakarta houden er verschillende corpsen op na, in allerlei bijzondere uniformen gekleed, als lijfwachten en voor staatsievertoon bij plechtige gelegenheden. Zij vormen geen deel van het Ned.-Indische leger. Van de troepen van Inlandsche vorsten maken alleen een deel uit van dat leger het Legioen van Mangkoe Nagoro te Soerakarta en de corpsen Barisan's te Bangkalan, Pamekasan en Soemenep.

122/123. Seri Soesoehoenan di Soerakarta dan Seri Soeltan di Jogjakarta berbala tentara beberapa golongan (corps), jang berlain-lainan pakaianja; goenanja perdjoerit itoe akan pengawal radja dan akan berbaris manakala ada oepatjara. Meréka itoe boekannja masoek bilangan bala tentara tanah Hindia-Nederland.